

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

47570

Aşağıdaki sorularımın, *Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Mahinur Özdemir Göktaş* tarafından Anayasanın 98 ve İç Tüzüğü'nün 96. ve 99. Maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Öznur Burtin

Hakkâri Milletvekili

2026 yılı boyunca başta Hakkâri olmak üzere bölge kentlerinde peş peşe yaşanan şüpheli ölümler ve intihar vakaları, yaşam hakkının korunmasına ilişkin kamusal yükümlülüklerin bütüncül biçimde ele alınmasını zorunlu kılan ciddi bir toplumsal sorun hâline gelmiştir. Ocak ayından itibaren Hakkâri Merkez, Şemdinli, Çukurca, Durankaya ve Yüksekova'da farklı yaş gruplarındaki kadınların ve gençlerin yaşamını yitirdiği çok sayıda olay kamuoyunda derin kaygı yaratmış; birçok olayın şüpheli ölüm olarak kayıtlara geçmesi ve soruşturmaların akıbetine ilişkin kamuoyunu tatmin edecek düzeyde şeffaf bilgilendirme yapılmaması, adalet duygusunu zedeleyen ve kamu kurumlarına duyulan güveni aşındıran bir tablo ortaya çıkarmıştır.

Son olarak 30 Temmuz 2026 tarihinde Hakkâri'nin Yüksekova ilçesine bağlı Esendere beldesinin Güvenli (Şahe) Köyü'nde, yakınlarının uzun süre haber alamadığı 21 yaşındaki genç kadın H.S. evin müstemilatında yaşamını yitirmiş halde bulunmuştur. Olay yerine sevk edilen sağlık ekiplerince genç kadının hayatını kaybettiği belirlenmiş, olayla ilgili adli soruşturma başlatıldığı açıklanmıştır. Bunun hemen ardından 1 Ağustos 2026 tarihinde yine Yüksekova ilçesine bağlı Bağdaş (Peranis) Köyü'nde koyunlarını otlatan 22 yaşındaki genç erkek S.K., karın ve göğüs bölgesinden silahla vurulmuş halde bulunmuş; kaldırıldığı hastanede yapılan tüm müdahalelere rağmen yaşamını yitirmiştir. Aralarında yalnızca iki gün bulunan bu iki ölüm, Hakkâri'de art arda yaşanan şüpheli yaşam kayıplarına iki yeni halka daha eklemiştir.

Bu olaylardan önce de 15 Temmuz 2026 tarihinde Çukurca'nın Üzümlü Köyü'nde R.K.'nin Zap Suyu'nda şüpheli şekilde yaşamını yitirmiş halde bulunması, aynı gün Van'ın İpekyolu ilçesinde R.E.'nin, 16 Temmuz'da Hakkâri Merkez Kıran Mahallesi'nde H.Ç.'nin ve 17 Temmuz'da Şemdinli'nin Beyyurdu Köyü'nde H.C.'nin şüpheli şekilde yaşamını yitirmesi; yılın önceki aylarında Hakkâri'nin farklı yerleşimlerinde meydana gelen benzer olaylarla birlikte değerlendirildiğinde, bölgede giderek ağırlaşan bir tabloya işaret etmektedir. Kamuoyunun temel sorusu ise açıktır: Hakkâri'de bu kaçınıcı şüpheli ölümdür ve bu ölümlerin tamamı etkin biçimde aydınlatılabilmiş midir?

Her ölümün ardından soruşturma başlatıldığı yönünde açıklamalar yapılmasına rağmen, soruşturmanın hangi aşamada olduğu, hangi bulgulara ulaşıldığı, ihmal veya sorumluluk tespit edilip edilmediği ve benzer olayların önlenmesine yönelik hangi tedbirlerin alındığı konusunda kamuoyuna yeterli açıklık sağlanmamaktadır. Bu durum yalnızca ceza adaletinin işleyişi bakımından değil, yaşam hakkının korunmasına ilişkin devletin pozitif yükümlülükleri açısından da ciddi soru işaretleri doğurmaktadır.

Yaşam hakkının güvence altına alınması, yalnızca ölüm olaylarının ardından adli süreç işletilmesini değil; ölümleri önleyecek sosyal, idari ve kamusal mekanizmaların etkin biçimde kurulmasını da gerektirmektedir.

Uluslararası insan hakları ve halk sağlığı literatürü; şüpheli ölümler ile yaşamdan kopuş süreçlerinin yalnızca bireysel nedenlerle açıklanamayacağını, yoksulluk, işsizlik, sosyal dışlanma, ruh sağlığı hizmetlerine erişim güçlüğü, toplumsal cinsiyet eşitsizliği ve uzun yıllara yayılan toplumsal travmalar gibi yapısal etkenlerle doğrudan ilişkili olduğunu ortaya koymaktadır. Hakkâri'de art arda yaşanan şüpheli ölümler ve intiharlar karşısında koruyucu ve önleyici kamu politikalarının yetersiz kalması, yaşam hakkının korunmasına ilişkin kamusal yükümlülüklerin yerine getirilmediğine dair kaygıları büyötmektedir. Bu nedenle Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin denetim yetkisini etkin biçimde kullanması, ilgili bakanlıkların ise hakikatin ortaya çıkarılması, varsa ihmal ve sorumlulukların tespit edilmesi ile benzer yaşam kayıplarını önleyecek bütöncöl ve etkili politikaları gecikmeksizin hayata geçirmesi elzemdir.

Bu bağlamda;

1. Hakkâri'de kadınların ve gençlerin yaşam hakkını tehdit eden sosyal risk alanlarının belirlenmesine yönelik Bakanlığınız tarafından hazırlanmış herhangi bir sosyal risk haritası bulunmakta mıdır?
2. H.S.'nin yaşamını yitirdiği olay öncesinde Bakanlığınıza bağlı herhangi bir birime yapılmış başvuru, ihbar veya sosyal inceleme kaydı bulunmakta mıdır?
3. Hakkâri'de son yıllarda yaşanan intihar ve şüpheli ölümlerin sosyal nedenlerini ortaya koymaya yönelik herhangi bir bilimsel araştırma veya saha çalışması yürütölmüş müdür?
4. Kadınların şüpheli ölümlerinin önlenmesine yönelik mevcut sosyal koruma mekanizmalarının etkinliği hangi göstergeler üzerinden değerlendirilmektedir?
5. Hakkâri'de ekonomik yoksulluk, işsizlik, sosyal dışlanma ve toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin gençlerin yaşam hakkı üzerindeki etkilerine ilişkin Bakanlığınızın hazırladığı herhangi bir politika belgesi bulunmakta mıdır?
6. İntihar ve şüpheli ölüm yaşanan ailelere uzun süreli psikososyal destek sunulmasına yönelik standart bir uygulama modeli bulunmakta mıdır?
7. Risk altındaki gençlerin yaşamdan kopuş süreçlerini önceden tespit etmeye yönelik erken müdahale sistemi Hakkâri'de uygulanmakta mıdır?
8. Hakkâri'de kadınların ve gençlerin sosyal hizmetlere erişimini güçlendirmek amacıyla son üç yılda hangi yeni uygulamalar hayata geçirilmiştir ve bunların etki değerlendirmesi yapılmış mıdır?
9. Hakkâri'de art arda yaşanan intihar ve şüpheli ölümler karşısında Bakanlığınızın diğer kamu kurumlarıyla birlikte hazırladığı bütöncöl bir önleme stratejisi bulunmakta mıdır?
10. Bakanlığınız, Hakkâri'de yaşam hakkını tehdit eden yapısal sosyal sorunların giderilmesine yönelik mevcut politikaların yeterli olmadığı yönündeki kamuoyu değerlendirmeleri doğrultusunda yeni bir sosyal eylem planı hazırlamayı planlamakta mıdır?